

RINGSAKER KOMMUNE

FORSLAG TIL NY BOSETTINGSORDNING FOR FLYKTNINGER MED MÅL OM RASKERE BOSETTING - HØRINGSUTTALELSE

Sluttbehandles i: Kommunestyret			Fordeling: *
ArkivsakID.:	JournalpostID.:	Arkiv:	Saksbehandler:
11/836	11/7032	K2-F30	Britt Helland-Pedersen
DokumentNR: 2			

Behandling:	Dato:	Saksnummer:
Formannskapet	23.03.2011	067/11
Kommunestyret	06.04.2011	021/11

Dokumenter:

Høringsbrev: Forslag til bosettingsordning for flyktninger med mål om raskere bosetting	Vedlegg 1
Kst. sak nr. 134/08 uten vedlegg; Bosetting av flyktninger i perioden 2009-2012	Vedlegg 2
Kst. Sak nr. 135/08 uten vedlegg; Bosetting av enslige mindreårige asylsøkere 2009 – 2012	Vedlegg 3
Brev til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet datert 25.02.2011	Vedlegg 4
Tilleggsnotat datert 15.03.2011	Vedlegg 5

Fakta:

Dagens bosettingsordning for flyktninger ble innført i 2002. Målet med ordningen var å sikre at alle flyktninger blir bosatt i en kommune innen 6 mnd. etter vedtak om oppholdstillatelse. Enslige mindreårige skal bosettes innen 3 måneder. Barne- og likestillings- og inkluderingsdepartement viser til at disse målsettingene har vært vanskelig å innfri, og på denne bakgrunn har departementet sendt ut på høring et forslag om endring av bosettingsordningen.

Departementets forslag jfr. vedlegg 1, tar primært sikte på å få kommunene til å ta et større ansvar for fordelingen av flyktninger seg imellom samt gjennomføre raskere bosetting av alle som får opphold. Dersom kommunene ikke blir enige seg i mellom eller at bosetting ikke gjennomføres innen de tidsmål som er satt, foreslås det at fylkesmannen skal tilvise flyktninger til kommunene.

Høringsfrist er satt til 29. april.

Ringsaker kommunes arbeid med bosetting og kvalifisering av flyktninger

Ringsaker er landets største innlandskommune med 32.842 innbyggere. De fleste av innbyggerne bor i de to byene Brumunddal og Moelv. Bosetting av flyktninger i henhold til vedtak om bosetting jfr. vedlegg 2 og 3, skjer i disse byene (flest i Brumunddal). Det er vanskelig å bosette flyktninger utenfor byene av hensyn til kommunikasjon og lokalisering av tjenestetilbud.

En viktig premiss for bosetting av flyktninger er tilbudet av egnede boliger på boligmarkedet. Det er avsatt midler til kjøp av bolig, men dette dekker ikke behovet. Kommunen må derfor leie boliger på det private markedet.

Ringsaker kommune har sitt eget voksenopplæringsssenter hvor alle nyankomne flyktninger får tilbud om norskopplæring og introduksjonsprogram.

Flyktningteamet i Nav Ringsaker har et helhetlig oppfølgingsansvar for flyktninger i 5 år. Teamets bemanning er dimensjonert med utgangspunkt i vedtatt bosetting av flyktninger.

De erfaringer Ringsaker kommune har med bosettingsarbeid og samarbeidet med IMDI er godt. Kommunen har kommunestyrevedtak fra 2008, jfr. vedlegg 2 og 3 om bosetting av 25 flyktninger pr. år og 8 enslig mindreårige til enhver tid. Disse vedtakene gjelder til og med 2012. Pr. dato har kommunen innfridd sine forpliktelser i forhold til disse vedtakene. Når kommunen inngår avtale med IMDI om å bosette flyktninger, skjer denne bosettingen i hovedsak innen 3 mnd. etter inngått avtale.

Ringsaker kommune har gode tall for kvalifisering av flyktninger. I 2009 gikk 57 % av de som hadde avsluttet introduksjonsprogrammet over i arbeid eller utdanning, mens 21,5 % gikk over til NAV - tiltak og 21,5 % mottok sosialhjelp, mens tallene for 2010 var henholdsvis 44%, 42% og 16%. Pr. 31.12.2010 hadde 7 personer med flyktningestatus sosialhjelp som eneste inntekt. I 2009 ble Ringsaker kommune nominert til bosettingsprisen.

Høringsbrevet inneholder 8 ulike kapitler. De 5 første beskriver bosettingsordningen fram til i dag, samt erfaringene med denne, mens de 3 siste omhandler forslaget til ny bosettingsordning, herunder økonomiske konsekvenser.

Det er spesielt i forhold til pkt. VI Forslag til endringer og pkt. VII Økonomiske og administrative konsekvenser departementet ønsker kommunens høringssuttalelse.

Vurdering:

Rådmannen vil nedenfor gi en vurdering av de mest sentrale endringsforslagene.

”Fastsetting av bosettingstall fra nasjonalt utvalg oversendes KS i fylket som lager forslag til fordeling på kommunene i fylket med IMDI som sekretariat”

Etter dagens ordning er det IMDI regionalt i samarbeid med KS som beslutter hvilke kommune som skal anmodes om å bosette, samt hvor mange flyktninger den enkelte kommune skal anmodes om å bosette.

Det nye i forslaget er at KS med IMDI som sekretariat skal utarbeide forslag til fordeling av fylkets bosettingstall mellom kommunen i fylket. Dette for å tydeliggjøre at kommunene skal ta større ansvar i bosettingsarbeidet. En annen endring i forhold til dagens ordning er at kommunene ikke kan knytte betingelser eller vilkår til sine vedtak om bosetting, jfr. de vilkår som fremgår av vedlegg 2 og 3.

”Dersom det er uenighet om fordelingen innen et fylket, innkaller fylkesmannen i det angjeldende fylke kommunene som er blitt anmodet om å motta flyktninger til møte om saken for at kommunene skal bli enige om fordelingen.”

”Dersom kommunene i et fylke ikke blir enige avgjør fylkesmannen i fylket fordelingen. Fylkesmannen gis da rett til å tilvise flyktninger til kommunen som plikter å motta den enkelte flyktning.”

Det fremgår av forslaget at fylkesmannen med utgangspunkt i sin kunnskap om kommunene i fylket skal stå fritt med hensyn til en annen fordeling mellom kommunene enn i det opprinnelige forslaget.

Slik ordningen fungerer i dag er det kommunestyret som fatter vedtak om bosettingstall og det er dette IMDI må forholde seg til i forbindelse med bosetting. Rådmannen mener at forslaget fra departementet betyr en stor inngripen i det kommunale selvstyre og det er grunn til å stille spørsmål om et slikt system vil lette det reelle integreringsarbeidet i kommunene. Rådmannen vil anbefale at det som en alternativ løsning bør utredes nærmere en ordning med økt bruk av økonomiske incentiver for å løse de utfordringer en i dag har i bosettingsarbeidet.

”Fylkesmannen skal søke å unngå å bruke tilsvinningsretten til kommuner som kan vise til tungtveiende grunner for å reservere seg mot å ta imot flyktninger”.

Departementet nevner mangel på bolig som eksempel på en tungtveiende grunn til å reservere seg mot å ta imot flyktninger. Mangel på bolig er en utfordring for de fleste kommuner og det er kommunen selv som best kjenner sitt eget boligmarked. Det er grunn til å stille spørsmål ved på hvilket grunnlag fylkesmannen skal avgjøre hvilke kommuner som har de mest tungtveiende grunner til å reservere seg mot å ta imot flyktninger med eksempelvis utgangspunkt i boligmarkedet i kommunen. Det er videre grunn til å stille spørsmål om kommunene vil bli pålagt et ekstra utredningsarbeid i en slik sammenheng. Rådmannen mener at en av konsekvensene ved et slikt forslag kan bli at kommunene settes opp mot hverandre i bosettingsarbeidet. Det vil i så fall ikke være et positivt bidrag til integreringsarbeidet i kommunene.

”Dersom kommunen ikke, innen 3 måneder etter at de har mottatt oversikt over hvilke flyktninger de skal bosette, ikke har skaffet bolig til disse, kan integreringstilskuddet bli avkortet i en størrelsesorden tilsvarende statens utgifter til opphold i mottak eller omsorgssentre”.

Ringsaker kommune sine erfaringer i bosettingsarbeidet tilsier at det er ikke er grunnlag for å innføre denne type sanksjoner. Flyktninger som Ringsaker kommune har avtale om å bosette blir i hovedsak bosatt innen 3 måneder etter inngått avtale. Dersom en ikke har klart dette innen 3 måneder, skyldes det i all hovedsak uforutsette situasjoner i forhold til boligspørsmål.

Rådmannen stiller spørsmål ved departementets kunnskaper med hensyn til den virkelighet kommunene arbeider innenfor i forbindelse med bosetting av flyktninger. En avkortning av integreringstilskuddet vil utelukkende ha negative konsekvenser for kommunene og sette kommunene i en vanskelig situasjon som til sist vil gå ut over avsatte ressurser til oppfølging av allerede bosatte flyktninger.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Det fremgår av høringsbrevet at det foreliggende forslag vil medføre en administrativ forenkling og effektivisering på statlig side samtidig som raskere bosetting av flyktninger vil redusere statlige utgifter til mottak og omsorgssentre. Forslaget betyr en tidligere utbetaling av integreringstilskudd og særskilt tilskudd for enslige mindreårige, til kommunene. Totalt sett representerer omleggingen en netto innsparing for staten. I tillegg til det som fremgår av høringsbrevet legger staten opp til en innstramming med hensyn til hvilke utgifter som skal refunderes av Buf-etat i forbindelse med mottak av enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger. Rådmannen viser i den forbindelse til vedlegg 4.

Det blir hevdet at en raskere bosetting vil kunne medføre at flyktninger blir raskere selvhjulpne, noe både stat og kommune vil tjene på.

Rådmannen vil hevde at selv om staten vil få en netto innsparing på forslaget, så vil et økt press overfor kommunene til å bosette flyktninger raskere medføre et minst like stort press på ressursbruken i kommunene. Dette vil slå spesielt sterkt ut i kommuner hvor mottakstallene økes betydelig over kort tid. Dersom mottakstallet i en kommune økes så er det ikke bare et økt antall boliger som er en utfordring. En minst like stor utfordring er å rekruttere nye kvalifiserte medarbeidere som skal gjennomføre et vellykket integreringsarbeid i kommunen. Dette er langt mer tidkrevende enn 3 måneder. Samlet sett vil forslaget kombinert med en eventuell avkortning av integreringstilskuddet kunne føre til dårligere kvalitet på de tjenestene kommunen skal utføre i bosettings og kvalifiseringsarbeidet.

Integrering og kvalifisering av innvandrere står høyt på den politiske dagsorden og det er bred enighet om behovet for å øke kvaliteten i dette arbeidet. Rådmannen er imidlertid i tvil om den nye bosettingsordningen som departementet foreslår vil ha en slik virkning. I departementets forslag blir det vist til erfaringer fra andre nordiske land. Rådmannen kan imidlertid ikke se at det foreligger noen analyse med hensyn til hvilken effekt den foreslåtte omlegging av bosettingsordningen vil ha på kvaliteten på kommunenes bosettings- og kvalifiseringsarbeid.

Rådmannen ser ut ifra et brukerperspektiv betydningen av at den enkelte flyktning som skal bosettes, blir bosatt raskest mulig i kommunene. Med hensyn til oppholdstid i mottak synes den statlige saksbehandlingstiden med hensyn til søknader om opphold, å være et minst like stort problem som ventetid for kommunal bosetting.

Departementet understreker kommunenes nasjonale ansvar i arbeidet med å bosette flyktninger. Rådmannen vil bemerke at de fleste kommuner har påtatt seg et slikt ansvar over lengre tid med utgangspunkt i lokale forutsetninger. Ringsaker kommune har bosatt flyktninger siden 1978. Rådmannen kan ikke se at det er tilstrekkelig dokumentert at innføringen av forslaget til ny bosettingsordning med en netto økonomisk besparelse på statlige side, vil gi en positiv nettoeffekt i forhold til et vellykket bosettings- og kvalifiseringsarbeid i kommunene.

Flyktningrådets uttalelse vil bli ettersendt/fremlagt i møte.

Forslag til vedtak:

Ringsaker kommune avgir høringsuttalelse til forslag til ny bosettingsordning for flyktninger slik det fremgår av saksframlegget.

23.03.2011 Formannskapet

Flyktningrådets behandling ble delt ut før møtet.

Enstemmig vedtak.

Rådmannens innstilling tiltres.

FSK-067/11 Innstilling til kommunestyret:

Ringsaker kommune avgir høringsuttalelse til forslag til ny bosettingsordning for flyktninger slik det fremgår av saksframlegget.

06.04.2011 Kommunestyret

Komplett høringsbrev fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet ble delt ut til gruppemøtet.

Forslag fremmet i møte:

Svetlana K. Johnsen fremmet følgende forslag til tilleggspunkt i vedtak:

“For å sikre best mulig integrering og bosetting av flyktninger i kommunene bør kommunene opprettholde sitt selvstyre slik at lokal-demokratiet ikke blir overkjørt av fylkesmannen og staten.”

Votering:

Forslag fremmet i møtet falt med 10 mot 30 stemmer.

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

KST-021/11 Vedtak:

Ringsaker kommune avgir høringsuttalelse til forslag til ny bosettingsordning for flyktninger slik det fremgår av saksframlegget.

8/4-11
1LØ